

[Boligministeren]

svarligt at kunne gå ud fra de flere gange nævnte hovedsynspunkter bag lovforslaget.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til tingets hurtige og velvillige behandling.

Korneliusen (S):

Jeg skal hermed på forslagsstillernes vegne tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af myndighedsloven.

(Lovforslag nr. L 192).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til tingets velvillige behandling.

Bakholt (S):

Jeg skal hermed på forslagsstillernes vegne tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om ferie. (Feriegodtgørelse og ferietillæg af lønmodtagernes bidrag til arbejdsmarkedsuddannelsesfonden).

(Lovforslag nr. L 193).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til tingets velvillige behandling.

Skriftlig redegørelse:

Redegørelse af 27/2 85 om betænkning om statslige støtteordninger til private kapitaloverførsler til udviklingslandene, afgivet af det af regeringen i juni 1983 nedsatte udvalg.

(Redegørelse nr. R 10).

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):**Resumé**

Udvalget afgav i maj måned 1984 sin betænkning, som indeholder en række konkrete forslag og anbefalinger med sigte på dels at gøre de eksisterende støtteordninger for dansk erhvervslivs aktiviteter i udviklingslandene mere fleksible, dels at forøge den samfundsmæssige nyttevirkning i udviklingslande af de private kapitaloverførsler.

Betænkningen lægger ikke op til grundlæggende ændringer i de bestående støtteordninger, og udvalgets forslag vil stort set kunne gennemføres administrativt. Folketingets

medvirken vil dog være nødvendig ved gennemførelsen af den foreslåede overflytning af administrationen af § 7-eksportkreditgarantiordningen til eksportkreditrådet, og industriministerens lovforslag herom er allerede fremsat i folketinget.

Redegørelsen giver i alt væsentligt udtryk for regeringens positive støtte til betænkningens forslag uden dog at følge udvalgets anbefalinger fuldt ud på de områder, hvor dette ville indebære en udvidet risikovillighed over for erhvervslivet – med mulige omkostningsforøgelser for statskassen til følge. Herom henvises for så vidt angår det vigtigste punkt, § 7-kreditgarantierne, til bemærkningerne til industriministerens lovforslag. I redegørelsen fastslås på den anden side i overensstemmelse med betænkningen, at overførslen af administrationen af § 7-kreditgarantierne til eksportkreditrådet ikke må føre til en svækkelse af den risikovillighed, som hidtil har været praktiseret på § 7-området.

Udvalgets forslag om inden for de blandede kreditter at lette danske eksportørers muligheder for at konkurrere med tilbud om bløde kreditter fra andre lande (»matching«) imødekommes. Til dette formål foreslås 300 mill. kr. afsat inden for statslånsrammen i en forsøgsperiode på 3 år. En gennemførelse af dette forslag vil kræve finansudvalgets accept af en smidigere bevillingsprocedure for denne del af statslånsbevillingerne.

For så vidt angår investeringsgarantiordningen (§ 8) gives der med enkelte forbehold tilsagn om, at gennemføre udvalgets anbefalinger, som i hovedsagen drejer sig om brugervenlige justeringer og forbedringer.

Vedrørende IFU, hvis bestyrelse i øvrigt autonomt fastlægger retningslinierne for den selvejende institutions virke, koncentrerer redegørelsen sig særligt om enkelte principielle hovedspørgsmål (en mere risikovillig investeringspolitik, mulighed for også at investere i rene handelsvirksomheder samt mulighederne for en særlig indsats til fordel for små og mellemstore danske virksomheder) samt om de områder, som indgår i et særligt samspil med Danida. Der gives tilsagn om praktisk og rådgivningsmæssig bistand fra Danidas side, bl.a. med henblik på at forbedre mulighederne for små og mellemstore virksomheders etablering i udviklingslandene.

[Udenrigsministeren]

Redegørelse

I. Indledning

Den foreliggende betænkning nr. 1006 indeholder en gennemgang af de i Danmark eksisterende statslige ordninger til støtte for private kapitaloverførsler til udviklingslandene.

De forskellige støtteordningers baggrund, funktion og betydning gøres til genstand for indgående analyse. Der foretages sammenligninger med tilsvarende ordninger i andre lande. De private kapitaloverførslers rolle i det internationale økonomiske samkvem mellem industrilande og udviklingslande vurderes historisk, aktuelt og i et nært fremtidsperspektiv. I et instruktivt generelt kapitel om den internationale økonomiske udvikling redegøres for strukturforandringer i de samlede ressourceoverførsler til udviklingslandene, nye former for direkte investering, udviklingen i den internationale handel og udviklingslandenes gældsproblemer.

Der er således tale om en nyttig kortlægning og en sober analyse af det vigtige tema, som indgik i udvalgets kommissorium. Allede herved vil betænkningen kunne få praktisk betydning, også på længere sigt.

Dernæst er der grund til at glæde sig over, at betænkningen og dens mange anbefalinger og forslag afleveres af et enigt udvalg. Dette må hilses med så meget desto større tilfredshed, som det kan konstateres, at de tanker og ideer, udvalget fremlægger, i udpræget grad er udtryk for den balance og det helhedssyn, udvalget selv angiver som sin vigtigste ledetråd. Det anføres således udtrykkeligt, at anbefalingerne er begrundet i ønsket om at øge den samfundsmæssige nyttevirkning i udviklingslandene af private kapitaloverførsler og samtidig gøre danske støtteordninger mere fleksible, således at et bredt udsnit af dansk erhvervsliv fuldt ud får mulighed for at gå ind i den internationale udvikling på dette område. Regeringen kan med tilfredshed konstatere, at udvalget har formået at tilgodese begge hensyn på samme tid – ikke som en serie kompromiser mellem vanskeligt forenelige hensyn, men netop som et samspil mellem faktorer og tiltag, som går hånd i hånd om opfyldelsen af de angivne målsætninger.

Betænkningen påviser således på overbevisende måde, hvorledes private kapitalover-

førsler og statslig udviklingsbistand ved at supplere og støtte hinanden kan lede til større og mere virkningsfulde ressourceoverførsler. Dette gælder f.eks. helt konkret på et område som blandede kreditter. Udvalget viser her, at det er muligt og nødvendigt at tænke udogmatisk uden i mindste måde at tilsidesætte fundamentale danske bistandspolitiske principper.

Ingen af de i betænkningen indeholdte konkrete anbefalinger vil medføre grundlæggende ændringer i de bestående støtteordninger. Bortset fra et enkelt punkt, som vil kræve lovændring, vil forslagene i øvrigt kunne gennemføres administrativt inden for de enkelte berørte kompetenceområder. Der vil dog i vid udstrækning være behov for, at de pågældende ændringer og tilpasninger udformes og gennemføres i et nøje samvirke mellem flere forskellige myndigheder og organisationer. Som det vil fremgå af de følgende, mere konkrete kommentarer til de enkelte hovedområder, som betænkningen dækker, er denne proces allerede i et vist omfang iværksat.

II. Eksportkreditgarantiordningen (§ 7)

Udvalget finder, at den kreditgarantigivning til eksport til udviklingslandene, som finder sted med hjemmel i § 7 i lov om internationalt udviklingsamarbejde, og som vedrører den kvantitativt vigtigste form for private kapitaloverførsler fra Danmark til udviklingslandene, bør videreføres og i det væsentlige administreres efter de samme principper som hidtil. Navnlig foreslås der ingen ændringer for så vidt angår de gældende kreditværdighedskriterier og ej heller med hensyn til den vurdering af udviklingsmæssige hensyn, som indgår i behandlingen af ansøgninger om kreditgaranti i henhold til § 7. Derimod konstaterer udvalget, at forskellene mellem § 7-kreditgarantiordningen og den almindelige eksportkreditgarantiordning efterhånden er blevet så beskedne, at der ikke længere er nogen reel begrundelse for at opretholde særskilte administrationer af de to ordninger. Udvalget foreslår på denne baggrund, at der gennemføres en lovændring, hvorved § 7-garantiordningen overføres til eksportkreditrådet, der i forvejen administrerer den almindelige eksportkreditordning. Regeringen kan tilslutte sig dette forslag, og

[Udenrigsministeren]

industriministerens lovforslag herom i form af en ændring af lov om Danmarks Erhvervsfond vil i nær fremtid komme til 1. behandling i folketinget.

I tilslutning til industriministerens lovforslag vil der blive redegjort også for en række andre forslag og anbefalinger vedrørende § 7-garantiordningens funktion, som er indeholdt i betænkningen. Dog bør det allerede her slås fast, at regeringen er enig med udvalget i den overordnede betragtning, at lovændringen ikke må føre til en svækkelse af den risikovillighed over for udviklingslandene, der hidtil er udvist på § 7-kreditgarantiområdet. Denne særlige garantiordning vil i øvrigt i kraft af de særtræk, hvorved den adskiller sig fra den almindelige eksportkredit, fortsat være lidt mere fordelagtig for eksportørerne. Omvendt er der, som det også anføres i betænkningen, næppe noget grundlag for foreløbig at lempe den nuværende præmiepolitik, som tager sigte på, at kreditgarantiordningen ligesom den almindelige eksportkreditordning i overensstemmelse med internationale forpligtelser på lang sigt skal kunne hvile i sig selv.

Et andet punkt, som bør fremdrages i denne generelle sammenhæng, er udvalgets forslag om at lette vilkårene for små og mellemstore virksomheders leverancer til udviklingslandene ved at nedsætte den hidtil gældende mindste kontraktsum fra 20 mill. kr. til 10 mill. kr. Regeringen kan støtte forslaget med det angivne formål, som den tillægger stor betydning.

III. Blandede kreditter og matching

Det samarbejde, vi har med udviklingslandene på grundlag af § 7-kreditter, vil i flere tilfælde være kommet i stand i fortsættelse af vort bistandssamarbejde. Regeringen finder det tilfredsstillende, når bistandssamarbejdet på denne måde kan bane vejen for et udvidet samarbejde mellem Danmark og udviklingslandene til gavn for begge parter. Et nærmere samspil mellem bistandssamarbejdet og de private kapitaloverførsler bør derfor principielt opmuntres, men selvsagt med fuld hensyntagen til de bistandspolitiske principper, som der er bred politisk enighed om.

De såkaldte blandede kreditter – dvs. en kombination af eksportkreditter og bistandsoverførsler – påkalder sig særlig opmærk-

somhed, idet disse kreditformer internationalt har fået en del udbredelse i de senere år.

Beklageligvis har der internationalt været en tendens til, at blandede kreditter er blevet anvendt på en måde, der tilsigter at give det kreditgivende land en særlig konkurrence-mæssig fordel. En sådan konkurrence på eksportkreditvilkår er hverken i industrilandenes eller udviklingslandenes interesse, da det både kan føre til handelspolitiske og bistandspolitiske forvridninger og i realiteten kan føre til en tilsidesættelse af modtagerlandenes udviklingsinteresser. Det er derfor regeringens overbevisning, at det er en opgave for det internationale samarbejde at udarbejde fælles retningslinier for ydelse af blandede kreditter såvel som for eksportkreditter i almindelighed. Fra dansk side vil man fortsat aktivt tage del i internationale bestræbelser på at fastlægge og sikre overholdelse af spilleregler for ydelse af blandede kreditter, der modvirker en uheldig eksportkreditkonkurrence, og som kan tilgodese udviklingslandenes interesser.

Men hvis de nævnte hensyn respekteres, kan blandede kreditter meget vel tjene til at give udviklingslandene adgang til større finansieringsmuligheder, end der ville være mulighed for ved ren bistandsfinansiering, og på lempeligere vilkår end med ren kommerciel finansiering af udviklingsprojekter.

Som det fremgår af betænkningen, har blandede kreditter hidtil kun været anvendt i mindre omfang fra dansk side. Det hænger bl.a. sammen med, at der i det danske bistandsprogram traditionelt er indgået et betydeligt statslånsprogram, hvorved det i vid udstrækning har været muligt alene med bistandsmidler at imødekomme finansieringsønsker, som vore samarbejdspartnere er fremkommet med. Det har endvidere spillet ind, at kreditværdigheden hos de lande, der efter de gældende indkomstgrænser kan modtage statslig dansk bistand, ofte er utilstrækkelig til, at landene kan modtage eksportkreditter.

De betydelige finansieringsønsker, som vi i den seneste tid har kunnet konstatere i enkelte af vore samarbejdslande, f.eks. Kina, tyder på, at der i de kommende år kan blive behov for en større anvendelse af blandede kreditter fra dansk side. På denne baggrund kan regeringen tilslutte sig udvalgets forslag om, at Danida i fremtiden mere aktivt bør under-

[Udenrigsministeren]

søge muligheden for at kombinere statslån med kommercielle eksportkreditter, når modtagerlandenes økonomiske situation, udviklingsniveau og kreditværdighed tillader det.

Regeringen forventer imidlertid ikke, at der vil ske nogen voldsom stigning i anvendelsen af blandede kreditter. Regeringen er enig med udvalget i, at den gældende indkomstgrænse for statslån og den hidtidige praksis for kreditværdighedsvurdering i eksportkreditøjemed bør fastholdes. Dette vil sætte en naturlig grænse for mulighederne for anvendelse af blandede kreditter.

Et særligt aspekt af de blandede kreditter er samfinansiering med multilaterale udviklingsorganisationer. Tilgangen af ressourcer til de multilaterale udviklingsorganisationer har vist en nedadgående tendens i flere år, og der er derfor i disse organisationer en stigende interesse for at indgå aftaler med nationale finansieringsinstitutioner om fælles finansiering af udviklingsprojekter. Selv om samfinansiering af udviklingsprojekter kan være en vanskelig og administrativt krævende opgave, er det regeringens opfattelse, at dette er en af de konstruktioner, som kan bidrage til at styrke dansk industris muligheder for at gøre sig gældende ved udførelsen af opgaver på u-landsmarkedene. Regeringen går derfor ind for, at man fortsætter og intensiverer bestræbelserne på at opnå dansk deltagelse i samfinansieringsprojekter.

I betænkningen omtales, at den eksisterende ordning for anvendelse af blandede kreditter også bør smidiggøres, således at danske eksportører får bedre muligheder for at konkurrere med (»matche«) tilbud om bløde kreditter fra eksportører i andre industrilande. Udvalget finder, at den gældende praksis for ydelse af danske statslån, hvorefter låneprovenuet er forhåndsfordelt på konkrete projekter allerede for undertegnelsen af lånet, i praksis har afskåret danske eksportører fra at anvende blandede kreditter til at imødegå tilbud om bløde kreditter fra konkurrenter.

Udvalget foreslår derfor, at der over en 3-årig forsøgsperiode afsættes et beløb på 300 mill. kr. til anvendelse i de nævnte matchingsituationer. Af et sådant rådighedsbeløb vil der efter konkret behov kunne ydes lån på meget favorable vilkår i kombination med kommercielle eksportkreditter. Midlerne foreslås tilvejebragt enten fra de årlige stats-

lånsmidler eller som en ny erhvervsfremmebevilling.

Regeringen har stor sympati og forståelse for de overvejelser, der ligger til grund for betænkningens forslag vedrørende matching. Det er yderst beklageligt, når danske eksportører mister ordrer som følge af, at deres konkurrenter i andre lande er i stand til med statsstøtte at tilbyde mere favorable finansieringsvilkår, end danske eksportører har mulighed for.

Det, vi står over for, er ofte, at andre lande ved anvendelsen af statsstøtte til eksportkreditter ikke overholder den internationalt aftalte disciplin på eksportkreditområdet. I sådanne situationer er det internationalt accepteret, at man kan matche konkurrentens finansieringstilbud. Betænkningen når derfor til den konklusion, at de nødvendige forudsætninger for i disse situationer at kunne sikre konkurrencemæssig ligestilling mellem dansk eksporterhverv og eksportører i andre lande bør tilvejebringes i form af en matchingfond.

Matchingkreditter behøver ikke på afgørende vis at adskille sig fra den statslånsfinansiering, der indgår i blandede kreditter i dag, og som senest har fundet anvendelse i samarbejdet med Kina. Selv om en effektiv matchingordning vil fordre en hurtigere og lidt mindre dybtgående vurdering af projekternes udviklingseffekt, vil det dog fortsat være muligt at sikre en rimelig vurdering af den udviklingsmæssige kvalitet af projekterne.

Regeringen lægger i denne forbindelse vægt på, at en matchingordning vil kunne udformes og forvaltes på en sådan måde, at udgifterne anerkendes af OECDs Udviklingskomité (DAC) som officielle bistandsoverførsler. Endvidere må det selvsagt tillægges særlig betydning, at andre lande, f.eks. Sverige, Frankrig og Vesttyskland, allerede anvender bistandsmidler til matchingformål.

Blandt de to mulige finansieringsformer, betænkningen anviser, finder regeringen det på denne baggrund mest naturligt at lade matchingkreditter finansiere af statslånsmidler og at lade de 300 mill. kr., som over en 3-årig forsøgsperiode foreslås afsat hertil, indgå som en komponent i det danske statslånsprogram. En gennemførelse af dette forslag vil kræve finansudvalgets accept af en

[Udenrigsministeren]

smidigere bevillingsprocedure for denne del af statslånsbevillingerne.

Regeringen vil fortsat deltage aktivt i internationale bestræbelser på at begrænse og disciplinere anvendelsen af statstilskud til blødgøring af eksportkreditter. Men regeringen finder ligesom udvalget ikke, at vi fra dansk side blot kan sidde med hænderne i skødet og vente på, at der sker fremskridt i de internationale forhandlinger på dette punkt.

IV. Investeringsgarantiordningen (§ 8)

Danmark har i lighed med andre industrilande gennem snart to årtier tilbudt erhvervslivet dækning mod politiske risici ved investeringer i udviklingslandene. Dette er sket gennem den statslige investeringsgarantiordning, der blev oprettet i 1966 i henhold til § 8 i lov om internationalt udviklingssamarbejde.

Betænkningen fastslår, at investeringsgarantiordningen i sine grundtræk bør fortsætte som hidtil i statslig regie (gerne Danidas), selv om det ville være teknisk muligt at henlægge hele området til det private forsikringsmarked. Når udvalget ikke kan anbefale sidstnævnte løsning, skyldes det, at danske virksomheder på samme vilkår som deres udenlandske konkurrenter bør have adgang til en billig, statslig investeringsgarantiordning. Desuden virker ordningen som et naturligt supplement til den investeringsstøtte, der ydes til erhvervslivet gennem IFU.

Regeringen er enig i disse synspunkter. Skønt ordningen kun har marginal tilknytning til de centrale dele af bistandspolitikken, har den ifølge betænkningen under den hidtidige administration i Danidas regie virket til investorenes tilfredshed, og der ses ikke at være fordele forbundet med en omlægning.

Udvalget foreslår, at investeringsgarantiordningen fornyr og forbedrer sin service over for virksomhederne inden for de eksisterende ressourcemæssige rammer. Regeringen kan også på dette område i det store og hele tilslutte sig udvalgets anbefalinger, der i det væsentligste drejer sig om brugervenlige justeringer, som tager sigte på at øge interessen for at benytte ordningen. Det gælder således anbefalingerne om: *at* selvriskoen formindskes, *at* der åbnes mulighed for at tegne

investeringsgaranti i forbindelse med overtagelse af eksisterende virksomhed, *at* der åbnes adgang til med investeringsgaranti at kunne dække deklarerede udbytter, der reinvesteres, også i situationer, hvor der ikke kan opnås transfereringstilladelser, *at* der bør gives adgang til a conto-erstatningsudbetalinger og rentegodtgørelse fra skadetidspunktet, og endelig *at* der gennemføres en oplysningsindsats for at øge kendskabet til ordningen.

Nogle få af betænkningens rekommandationer giver dog anledning til reservationer. Det gælder bl.a. anbefalingen om, at der bør åbnes mulighed for at tegne investeringsgarantipolice på allerede foretagne, men af værtslandet endnu ikke godkendte investeringer. Regeringen mener ikke, at der er grund til at frafalde kravet om modtagerlandets formelle godkendelse af investeringen, navnlig da der heri ligger en bekræftelse af investeringens velkommenhed.

Udvalget foreslår endvidere, at man afskaffer de eksisterende begrænsninger, hvorefter kun hjemtagelse af udbytte svarende til gennemsnitligt 8 pct. p.a. af aktiekapitalen er omfattet af garantien, og ifølge hvilke garantisummen nedskrives med et beløb svarende til den del af det transfererbare årsudbytte, der overstiger 10 pct. af aktiekapitalen. På disse punkter finder udvalget således, at der ligger en tilstrækkelig begrænsning i kravet om respekt for værtslandets egen udbyttebegrænsningslovgivning samt i forudsætningen om, at udbyttepolitikken ikke må føre til en udhuling af egenkapitalen. Regeringen har en vis sympati for disse tanker, men er alligevel af den opfattelse, at det næppe ville være rigtigt helt at fjerne enhver formel grænse, ikke mindst under hensyn til ønsket om gennem ordningen at bidrage til kapitaltilvæksten i udviklingslandene. Derimod skønnes det rimeligt, henset til det internationale renteniveau, at forhøje de nugældende grænser til 20 pct.

I betænkningen foreslås det ligeledes, at nationaliseringsbegrebet præciseres og udvides til også at omfatte visse former for gradvis (krybende) nationalisering. Hertil bemærkes, at der siden § 8-ordningens indførelse, som også nævnt i betænkningen, ikke i praksis er forekommet tilfælde, hvor investorer har rejst erstatningskrav som følge af »krybende nationalisering«. Skulle sådanne sager komme op, må erstatningsspørgsmålet efter

[Udenrigsministeren]

regerings opfattelse løses på det konkret foreliggende grundlag ud fra gældende juridiske fortolknings- og udfyldningsregler. Investorerne vil næppe være tjent med, at der nedfældes en stram, formel definition af nationaliseringsbegrebet – hvis dette overhovedet er muligt.

Som det vil ses, lægger betænkningen ikke op til radikale ændringer for så vidt angår investeringsgarantiordningen. De ovenfor nævnte justeringer vil snarest blive indarbejdet i forsikringsvilkårene, og de nye vilkår vil herefter også blive tilbudt gamle forsikringstagere.

V. Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene – Udviklingseffekter og samspil mellem IFU og Danida

Den altovervejende del af betænkningens anbefalinger til IFU vedrører interne retningslinier for fondens virke, som IFUs bestyrelse selv fastlægger i kraft af, at fonden er en selvejende institution. IFU har imidlertid over for udenrigsministeriet tilkendegivet, at fonden i hovedsagen ser positivt på de tanker om fondens virke, som er indeholdt i betænkningen, og at fonden i alt væsentligt kan tiltræde udvalgets konkrete synspunkter og anbefalinger. På denne baggrund vil i det følgende kun enkelte elementer blive fremdraget, enten ud fra den principielle betydning, som regeringen må tillægge de pågældende punkter, eller fordi de indgår i et særligt samspil mellem IFU og Danida.

Udvalget fastslår generelt, at IFUs samarbejde med dansk erhvervsliv alt i alt synes at fungere godt, ligesom IFU i samarbejde med danske virksomheder bliver godt modtaget af myndigheder og virksomheder i udviklingslandene.

Udvalget finder det imidlertid skuffende, at IFU ikke har formået at placere en større andel af sine midler som aktive erhvervsinvesteringer i udviklingslandene. Udvalget antager, at den stagnation, som har kendetegnet IFUs virksomhed i de allerseneste år, ikke alene kan tilskrives den verdensøkonomiske krise og den deraf affødte ringere tilgang af nye projektmuligheder, men tillige skyldes, at IFUs investeringspolitik har været for restriktiv og forsigtig. På denne baggrund mener udvalget, at IFU henset til sin status som udviklingsinstitution både kan og bør

føre en mere risikovillig investeringspolitik. Samtidig fastslår udvalget imidlertid i forbindelse med en påvisning af behovet for mere aktiv information og opsøgende virksomhed fra IFUs side, at den endelige vurdering af de enkelte projektforslag må foretages på dansk erhvervslivs eget ansvar.

Det må i denne forbindelse erindres, at IFUs deltagelse i et givet projekt ofte af både inden- og udenlandske partnere, institutioner og myndigheder tages som en art blåt stempel. Fonden må selvsagt lægge vægt på, at der ikke opstår tvivl om seriøsiteten af dens risikovurdering. Men inden for de grænser, som disse hensyn naturligt sætter, er regeringen enig i, at det vil være ønskeligt, at IFU udviser den størst mulige grad af risikovilje. I denne forbindelse kan der måske være grund til at overveje enkelte områder, hvor der synes at være behov for en særlig indsats. Som eksempel kan nævnes ønskeligheden af at styrke IFUs engagement i de fattigste udviklingslande (LLDC-landene), om end det, som udvalget understreger, samtidig må erkendes, at de begrænsede muligheder for rentable projekter i disse lande formentlig vil sætte ret snævre grænser for danske virksomheders investeringer i disse lande og dermed for IFUs muligheder for en aktivitetsudvidelse på dette område.

Udvalget påpeger, at afgrænsningen af IFUs virkefelt i visse henseender afskærer IFU fra at deltage i investeringer på områder, der ville kunne fremme den erhvervsmæssige udvikling i udviklingslandene og samtidig forbedre dansk erhvervslivs muligheder for at gøre sig gældende på disse områder. Konkret anbefaler udvalget, at IFU også bør kunne deltage i investeringer inden for handelsvirksomhed, f.eks. i forbindelse med eksport af produkter fra værtslandet eller import af reservedele i tilslutning til service- og reparationsværksteder.

Under hensyn til bemærkningerne til forslaget til lov af 10. juni 1971 om internationalt udviklingssamarbejde har investeringer i rene handelsvirksomheder været undtaget med den begrundelse, at IFUs formål er at fremme den erhvervsmæssige udvikling i udviklingslandene ved i samarbejde med dansk erhvervsliv at overføre kapital og viden. Fondens formål er derimod ikke at fremme samhandelen.

[Udenrigsministeren]

Regeringen er imidlertid enig med udvalget i, at investeringer i handelsvirksomhed som foreslået under visse omstændigheder vil kunne bidrage positivt til en erhvervsmæssig udvikling i udviklingslandene, og at IFU derfor ikke helt bør afskæres fra at deltage i investeringer på handelsområdet. Det er regeringens opfattelse, at det over for IFU bør kunne tilkendes, at IFU ikke på dette punkt behøver at føle sig bundet af bemærkningerne til lovforslaget af 10. juni 1971, men i stedet kan henholde sig til de bemærkninger, der ledsagede lovændringen af 31. marts 1976, hvori det bl.a. blev tilkendegivet, »at afgørelsen af, hvilke erhverv man bør tillade investeringer i, bør foretages af modtagerlandene«. Samtidig finder regeringen dog anledning til at give udtryk for, at IFU bør udvise en vis forsigtighed på dette område og navnlig undgå, at IFUs lovfæstede formål udvandes ved etablering af rene handelskontorer, hvis eneste formål er en vareudveksling.

Udvalget foreslår, at der i en række henseender fra IFUs side bør gøres en særlig indsats for at sikre små og mellemstore danske virksomheder mulighed for at etablere sig i udviklingslandene. Regeringen kan give sin uforbeholdne støtte hertil og tilsige konkret praktisk og rådgivningsmæssig bistand fra Danidas side.

Det samme gælder for så vidt angår udvalgets forslag om udstationering af IFU-medarbejdere i udvalgte udviklingslande med henblik på at fremkalde en øget tilgang af projektforslag af tilstrækkelig høj kvalitet.

Endelig peger udvalget i forbindelse med en gennemgang af kapitaloverførslernes udviklingseffekt på, at IFU og Danida bør intensivere samarbejdet om den faglige uddannelse i udviklingslandene. Det kan ske enten ved at udsende Danidafinansierede eksperter til IFUs projektvirksomheder eller ved at sende ledende personale fra disse virksomheder til Danmark under Danidas stipendiatprogram. Regeringen er enig i, at der herved kan ske en styrkelse af projekternes udviklingseffekt, og Danida er rede til sammen med IFU at overveje den nærmere tilrettelæggelse af et udvidet samarbejde som foreslået. Regeringen lægger imidlertid vægt på, at der opretholdes en klar arbejdsdeling mellem Danida og IFU, hvilket også må indebære, at Danida som hidtil kun yder støtte til aktiviteter i lande, som efter de gældende

bistandspolitiske principper er berettigede til at modtage dansk udviklingsbistand.

IFU har over for udenrigsministeriet påpeget, at en gennemførelse af de i betænkningen foreslåede forskellige konkrete tiltag nødvendigvis vil indebære forøgede krav til IFUs administration – med en ret væsentlig stigning i omkostningerne til følge.

Som det påpeges i betænkningen, har IFU med de senere års aktivitetsniveau og udviklingen i de passive investeringer oparbejdet rigelige kapitalressourcer. Den vækst i IFUs aktiviteter, som udvalget forudser i de nærmeste år, er imidlertid allerede sat ind med stor styrke. Det sidste års klare økonomiske opsving herhjemme har også medført en markant stigning i henvendelserne til IFU. Fonden har i anmodningerne om forundersøgelseslån et udmærket barometer for, hvor mange ansøgninger om deltagelse i projekter den vil modtage i de næstfølgende par år. I 1983 blev summen af bevilgede forundersøgelseslån mere end fordoblet i forhold til de foregående år, og denne kraftige vækst er fortsat i 1984.

IFU forventer i 1985 en meget kraftig stigning i den samlede projektportefølje.

Den således konstaterede stærkt forøgede efterspørgsel efter fondens ydelser er i sig selv et positivt tegn på, at erhvervslivet på ny og i et hastigere tempo, end man turde forvente for blot et års tid siden, har fået mod på at engagere sig i en øget aktivitet i udviklingslandene. Det må på denne baggrund forventes, at den frie egenkapital – dvs. den del af IFUs egenkapital, der ikke er disponeret over ved aftaler eller bindende tilsagn, og som ved udgangen af 1984 udgjorde 370 mill. kr. – vil blive kraftigt reduceret i 1985.

Det kan således ikke udelukkes, at der i en ikke alt for fjern fremtid kan blive behov for at tilføre IFU nye midler eller gennem en garantiordning skabe sikkerhed for, at fonden vil kunne fortsætte sit virke med at fremme investeringer i udviklingslandene, i det omfang dansk erhvervsliv efterspørger fondens ydelser og samarbejde. Der synes dog ud fra en realistisk bedømmelse endnu i nogen tid at være tilstrækkeligt finansielt spillerum for IFUs aktiviteter, og regeringen finder derfor ikke anledning til på indeværende tidspunkt at tage konkret stilling til spørgsmålet om IFUs fremtidige kapitalbehov.

[Udenrigsministeren]

VI. Sammenfatning

Som det vil ses, er der allerede på en række områder taget konkrete skridt til at føre udvalgets forslag og anbefalinger ud i livet.

På det område, hvor folketingets medvirken er påkrævet, er et lovforslag allerede blevet fremsat i folketinget.

På en række andre punkter vil der blive tale om en mere gradvis tilpasning af administrativ praksis i overensstemmelse med udvalgets anbefalinger. Sammenfattende kan det siges, at den helt overvejende del af udvalgets konkrete forslag og anbefalinger vil blive gennemført. Hertil kommer, at den fremtidige administration af de statslige støtteordninger også i videre forstand vil kunne hente værdifuld inspiration i betænkningen.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 17:

Forespørgsel til udenrigsministeren [om den amerikanske administrations planer om et »stjernekrigsforsvar« (SDI) og om Danmarks holdning hertil].

Af Gert Petersen (SF) og Albrechtsen (VS).

(Forespørgslen anmeldt 21/2 85).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål til ministrene:

Formanden:

Det som nr. 2 opførte spørgsmål (spm. nr. S 765), der er stillet af fru Annelise Gotfredsen (KF) til justitsministeren, udgår til skriftlig besvarelse.

Spm. nr. S 767

1) Til statsministeren af:

Taanquist (S):

»Vil statsministeren pålægge socialministeren at ændre reglerne om udbetaling af pensionstillæg til pensionister, der har indtægter ved siden af pensionen, i overensstemmelse med det løfte, statsministeren i B.T. har givet Asmus Jensen, Nordborg?«

Skriftlig begrundelse

I et telefonprogram arrangeret af B.T. i december sidste år spurgte Asmus Jensen, Nordborg, om der var mulighed for at få forhøjet det beløb på 13.400 kr., som pensionister må tjene uden at få beskåret pensionen. Statsministeren svarede: »Jeg er helt enig. Det er for skrappt. Vi har alle en interesse i, at pensionisterne har mulighed for at arbejde aktivt. Jeg håber, jeg kan komme igennem med forbedringer på det område, du nævner. Det var godt, du ringede om det.«

Socialministeren har i sit svar af 18. februar 1985 på spørgsmål nr. S 689 ikke givet noget svar på et tilsvarende spørgsmål, men henvist til en betænkning om samspilsproblemer for pensionister.

Da dette problem ikke er rejst som et egentligt samspilsproblem og heller ikke ses at være behandlet i nævnte betænkning, må spørgsmålet anses for at være afvist af socialministeren.

Taanquist (S):

Nu er der gået to måneder, siden statsministeren gav det i den skriftlige begrundelse citerede svar til Asmus Jensen, og der er stadig væk intet sket. På et svar, jeg har fået fra socialministeren om det samme, kan jeg forstå, at socialministeren heller ikke agter at foretage noget på dette område. Derfor spørger jeg nu igen, hvad hans tilsagn til Asmus Jensen i telefonen betød.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Det svar, jeg gav hr. Asmus Jensen fra Nordborg i et telefoninterview, som var foranlediget af B.T., gik ud på, at jeg gerne så det samspilsproblem, han påpegede, løst. Der er jo også andre samspilsproblemer, og jeg kan oplyse, at der arbejdes intenst med disse for øvrigt meget indviklede problemer i socialministeriet for øjeblikket, og jeg håber da, at vi inden for længe kan tage fat på at løse dem.